

Lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle valituksesta koskien teknisen lautakunnan lupajaoston päätöstä 17.1.2024 § 3

7291/11.01.00.00/2021

Teknisen lautakunnan lupajaosto 08.05.2024 § 28

Valmistelija: ympäristötarkastaja Ulla Rantanen, puh. 020 615 8085, ulla.rantanen2(at)kouvola.fi

Vaasan hallinto-oikeus pyytää 25.4.2024 mennessä Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan lupajaostolta lausuntoa [REDACTED] [REDACTED] valituksesta (asian diaarinumero 218/2024), joka koskee Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan lupajaoston 17.1.2024 tekemää päätöstä (§ 3) [REDACTED] vaatimuksesta ympäristöluvan muuttamiseksi kiinteistöllä 286-424-6-442. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 17.5.2024 saakka.

Vaasan hallinto-oikeudelle tehdyssä valituksessa pyydetään, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaisi teknisen lautakunnan lupajaoston päätöksen olla muuttamatta ympäristölupaa ja määräisi asian palautettavaksi teknisen lautakunnan lupajaostolle.

Valituksessa todetaan, että lautakunnan lupajaoston esittämät hajun kiistävät perusteet eivät perustu lakiin, luotettavaan todennukseen eivätkä KHO:n esittämiin velvoitteisiin ja asettamiin raja-arvoihin sallitusta hajusta. Näin ollen lupajaoston esittämät perusteet on hylättävä ja asukkaiden vaatimus kohtuutonta viihtyvyyshaittaa aiheuttavan hajun poistamiseksi on hyväksyttävä.

Lisäksi valituksessa pyydetään hallinto-oikeutta kirjaamaan päätökseensä velvoittavana eläinsuoja-asetuksen (138/2019) noudattaminen hajuhaittaongelman ratkaisemiseksi.

Vaasan hallinto-oikeudelle tehty valitus liitteineen sekä Vaasan hallinto-oikeuden valittajalle osoittama täydennyspyyntö ja valittajan toimittama täydennys ovat **oheismateriaalina**.

Valitusta koskeva teknisen lautakunnan lupajaosto 17.1.2024 tekemä päätös olla muuttamatta voimassa olevaa eläinsuojan ympäristölupaa, oli perusteltu seuraavasti:

"Hajuhaittojen selvittäminen

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (10.6.2022) mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ajalla 1.3.–31.8.2023 selvittänyt sikalan toiminnasta aiheutuvia hajuhaittoja hajumittaukseen perustuvan hajumallinuksen sekä sikalan naapurikiinteistöissä suoritettujen subjektiivisten hajuseurantojen avulla.

Hajumallinnuksen suorittanutta yritystä voidaan pitää riittävän asiantuntemuksen omaavana sekä sikalarakennuksen poistoilmanvaihdesta tehtyjä hajumittauksia lähtökohtaisesti luotettavina ja riittävänä lähtökohtana hajumallinnuksen tekemiselle.

Sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden tekemät hajupäiväkirjaseurannat ovat subjektiivisia ja niihin liittyy epävarmuustekijöitä. Epävarmuustekijät johtuvat siitä, että hajua aistittaessa (asteikolla 1–5) eri ihmiset voivat kokea saman hajun lievempänä tai voimakkaampana. Sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden laatimissa yksilöllisissä hajuaistimuksissa ei ole seurantamenetelmästä johtuen karsittu asteikon 1–5 ääripäitä pois kuten virallisessa hajupaneelissa (SFS-EN17325) ja A-insinöörit Oy:n suorittamassa sikalan hajumallinnuksen mittauksessa on tehty. Lisäksi sääilmiöt ja tuuli saattavat aiheuttaa suurta vaihtelua hajun esiintymiseen sikalan naapurikiinteistöjen alueilla.

Hajuhaittojen selvittämisessä on huomioitava myös hajuselvitysten mittaus- ja tekoajankohdat. Sikalalla tehty hajumittaus sekä osittain naapurikiinteistöjen asukkaiden itse suorittamat hajuseurannat ajoittuivat kesäajalle, jolloin sikalan poistoilmanvaihto A-Insinöörit Oy:n raportin mukaan toimi täydellä teholla. Koska sikalan ilmanvaihdon pienentämisestä talviaikana seuraa pienempi hajupäästö ulos, vuositasolla sikalasta ympäristöön leviävän hajun voidaan olettaa jäävän vielä hajuselvityksissä saatuja arvoja pienemmiksi.

Sikalan hajun leviämisessä kaikkiin ympäristöluvan muuttamista vaativiin sikalan naapurikiinteistöihin (11 kpl) on huomioitava, että viisi (5) sikalan naapurikiinteistöä yhdestätoista palautti hajuseurantalomakkeet kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viidestä palautetusta hajuseurannasta vain kolmessa omaan hajuaistiin perustuvan asteikon hajuarvo 5 ylittyi. Lähtökohtaisesti pieni palautettujen hajuseurantojen määrä (viisi kappaletta yhdestätoista) ja subjektiiviset hajuseurannat, joissa vain osassa (kolmessa viidestä) hajuarvo 5 ylittyi, eivät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen arvion mukaan riittävästi tue sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden vaatimusta siitä, että Lukkarin Maatila Oy:n ympäristölupaa tulisi muuttaa.

Etäisyydet naapurikiinteistöihin

Lukkarin Maatila Oy:n sikalalle on myönnetty ympäristölupa 5.9.2012 silloisen ympäristönsuojelulain mukaisesti ja sikalan etäisyys naapurikiinteistöihin on tuolloin harkittu riittäväksi perustuen silloiseen Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeeseen (ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010). Tuona ajankohtana ympäristönsuojelulaissa ei ollut säädetty vähimmäisetäisyysvaatimuksista naapurikiinteistöihin.

1.2.2019 on tullut voimaan uusi valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019), jonka 2 §:n mukaiset

vähimmäisetäisyydet koskevat vain asetuksen voimaantulon jälkeen rakennettavia uusia eläinsuojia, uusia eläinsuojien laajennusosia ja uusia lannan varastointiin tarkoitettuja rakennuksia tai rakennelmia. Asetuksen vähimmäisetäisyyksiä voidaan kuitenkin käyttää myös Lukkarin Maatila Oy:n sikalan hajun leviämisen arvioinnissa apuna käsiteltäessä ympäristöluvan muuttamisvaatimusta.

Asetuksen mukaan Lukkarin Maatila Oy:n kaltaisen sikalan vähimmäisetäisyys lähimmästä loma- tai asuinrakennuksesta tulisi olla vähintään 250 metriä. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään (10.6.2022 taltionumero 27, diaarinumero 16/1/21) tuonut esille, että lähin muutoksenhakijoille kuuluva asuin- tai lomarakennus sijaitsee kiinteistöllä 286-424-6-250 ja sen etäisyys sikalarakennuksesta on karttatarkastelun perusteella noin 215 metriä. Muut muutoksenhakijoiden omistamilla kiinteistöillä sijaitsevat asuinrakennukset ovat karttatarkastelun perusteella yli 270 metrin etäisyydellä sikalarakennuksesta.

Sikalaa lähimpänä sijaitsevan kiinteistön 286-424-6-250 osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tuo esille, että asetuksen 2 §:n mukaan etäisyys mitataan eläinsuojan, eläinsuojan laajennusosan tai lannan varastointitilan ulkoseinästä hajusta häiriintyvän kohteen (rakennuksen) ulkoseinään, jolloin etäisyys karttatarkastelun perusteella on noin 230 metriä kiinteistön rajasta mitatun 215 metrin sijaan. Vaikka kyseisen talon sijainnin vähimmäisetäisyys ei asetuksen mukaisen 250 metrin vähimmäisetäisyysvaatimuksen mukaan täyty, on huomioitavaa, että kysymyksessä on päärakennus, jota ei kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tarkistamien tietojen mukaan käytetä vakituiseen asumiseen tai loma-asumistarkoituksessa eikä rakennukseen ole merkitty asukkaita. Kyseisen kiinteistön toinen omistaja on ollut yksi muutoksenhakijoista, mutta kiinteistön hajuseurantalomakkeita ei ole palautettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Hajuhaitan kohtuuttomuuden arviointi

Hajuhaitan kohtuuttomuuden arviointiin vaikuttaa mm. hajun jatkuvuus, pysyvyys, säännöllinen tai sattumanvarainen toistuminen sekä hajun vuorokautinen tai vuodenaikainen ajoittuminen.

Sikalasta koneellisen ilmanvaihdon kautta ulos tulevan hajun voidaan olettaa olevan suhteellisesti samansuuruista siten, että talviaikana sikalan ilmanvaihdon ollessa puoliteholla, on ulkoilmaan leviävän hajun määrä kesäaikana ulkoilmaan leviävää hajua vähäisempi. Sen sijaan sääolosuhteista, varsinkin tuulen suunnasta ja voimakkuudesta riippuen, hajun esiintyminen sikalan naapurikiinteistöjen alueella ei ole jatkuvaa tai voimakkuudeltaan samansuuruista.

Hajun kohtuuttomuuden arvioiminen ei ole yksiselitteistä, koska hajun kohtuuttomuutta tulee arvioida vuotuisen ajanjakson perusteella

lyhyemmän ajanjakson sijaan. Lisäksi voidaan olettaa, että vuositasolla sikalan hajupäästöt naapurikiinteistöjen alueella jäisivät haitaltaan suoritettua puolen vuoden seuranta-ajanjaksoa vähäisemmiksi.

Lukkarin Maatila Oy:n sikalaa koskevassa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä (10.6.2022, taltionumero 27, diaarinumero 16/1/21) on viitattu Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeeseen (ympäristöministeriön julkaisuja 2021:17), jonka mukaan eläinsuojien hajupäästöjen leviämisen ja suojaetäisyyksien mallintamisen hyväksyttävänä tasona on käytetty arvoa 5 hy/m³ (hajuyksikkö) 30 sekunnin jaksoissa ja korkeintaan 2 % vuoden tunneista. Nyt Lukkarin Maatila Oy:n eläinsuojan hajupäästö on mallinnettu Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen mukaisesti, eivätkä rajahajuarvot ylity vuositasolla sikalan naapurikiinteistöjen alueilla. Lisäksi tulee huomioida, että hajuhaitan hyväksyty yksikkö 5 hy/m³ on annettu hajun leviämisen ja suojaetäisyyksien mallintamista varten, josta seuraa, ettei sen soveltaminen yksittäisen hajuaistimuksen kohdalla ole suoraan vertailukelpoinen ja luotettava mittari hajuhaitan kohtuuttomuutta arvioitaessa.

Naapuruussuhdelain (26/1920) 17 §:n mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa tulee huomioida, että voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa Anjalankosken taajamayleiskaavassa, (hyväksyty Anjalankosken kaupunginhallituksessa 24.3.2003 (§18) ja tullut voimaan 20.1.2004), sikalan alue on osoitettu maatalousalueeksi (MT). Merkinnällä osoitetaan maatalouteen hyvin soveltuvia, maaperältään, ilmastoltaan ja maatilojen kannalta parhaita alueita, yleisimmin peltoalueita sekä joissakin tapauksissa niihin liittyviä metsäalueita. Tarkoituksena on ominaisuuksiltaan parhaiden viljelyalueiden pitäminen nykyisessä käytössään. Lukkarin Maatila Oy:n eläinsuoja lantaloineen sijoittuu kaavan osoittamalle MT-alueelle ja toiminnanharjoittamiselle on voimassa oleva ympäristölupa.

Edellä esitettyjen selvitysten, esille tuotujen seikkojen ja epävarmuustekijöiden perusteella voidaan olettaa, ettei sikalan toiminnasta aiheudu sellaista hajuhaittaa, mitä voitaisiin naapurikiinteistöjen alueella pitää erityisesti naapuruussuhdelain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kohtuuttomana rasituksena.”

Esitys lausunnoksi Vaasan hallinto-oikeudelle

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (teknisen lautakunnan lupajaosto) viittaa lausunnossaan valituksen kohteena olevan päätöksen edellä oleviin perusteluihin todeten sen olevan edelleen relevantti sekä itse päätöksen perusteluiksi että vastaamaan moniin valituksessa esitettyihin seikkoihin alla olevien täsmennysten lisäksi.

Teknisen lautakunnan lupajaoston näkemyksen mukaan ja käytettävissä olevan tiedon pohjalta ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1, 2 ja 3 kohdissa mainitut edellytykset, jotka voisivat johtaa ympäristöluvan muuttamiseen, eivät täyty. Toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara ei poikkea olennaisesti ennalta arvioidusta. Toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulaissa kiellettyä seurausta. Myöskään parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi sikalan päästöjä ei voida olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia. Jo aikaisemmin toiminnanharjoittajalta saadun selvityksen (päiväty 6.8.2019) mukaiset mahdollisuudet hajun vähentämiseksi voidaan katsoa kustannuksiltaan kohtuuttomiksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä on viitattu mahdollisuuteen huomioida ympäristöluvan myöntämisen jälkeen voimaan tullut eläinsuoja-asetus (138/2019), mutta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulkinnan mukaan sitä tulisi soveltaa velvoittavasti vain silloin, jos tässä tapauksessa sikalasta aiheutuvan hajun sikalan naapurikiinteistöjen alueella todettaisiin aiheuttavan kohtuutonta hajuhaittaa tai viihtyvyyshaittaa. Sikalan toiminnasta viranhaltijoiden tekemien hajuhavaintojen perusteella sekä vuonna 2023 tehtyjen hajuselvitysten perusteella em. haittoja sikalan naapurikiinteistöjen alueella voi esiintyä ja esiintyy, mutta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ei pidä niitä kohtuuttomina.

Valituksen etäisyystarkastelun osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen viittaa edellä olevaan teknisen lautakunnan lupajaoston 17.1.2024 tekemän päätöksen perustelutekstiin, eikä siihen ole lisättävää.

Valituksessa on kyseenalaistettu sikamäärän virheen korjaus raporttiin sekä sikalan hajuseurantajakson luotettavuus mm. sillä, että sikalan sikamäärää olisi vaihdeltu seurantajakson aikana. Valituksessa on esitetty myös, että sikalan hajumittausta tehtäessä 10.8.2023 sikala olisi ollut tyhjä. Teknisen lautakunnan lupajaosto toteaa, että mittauspäivän eläinmäärän korjaaminen oikeaksi raporttiin ei ole aiheuttanut muutosta itse raporttiin eikä asian käsittelylle ja toteaa, että sikalan tarkat kulloisetkin sikamäärät ovat tarkistettavissa sikarekisteristä. Myös sikojen lukumäärän vaihtuvuus kuuluu sikalan normaaliin toimintaan.

Mittausjakson aikana sikalan naapurikiinteistöjen itse suorittamien hajuseurantojen mukaan sikalasta on levinnyt hajua sikalan naapurikiinteistöjen alueelle vaihtelevasti. Valituksessa on esitetty, että

mittausjakson aikana sikojen määrää olisi sikalassa tarkoituksella vähennetty, mikä olisi vaikuttanut hajuseurantatuloksiin hajuarvoa vähentävästi. Kuitenkin seurantajakson ajalta naapurikiinteistöjen alueelta saadut hajuseurantojen mittaustulokset osoittavat selvästi, että hajua on esiintynyt viiden valituksen tehneen naapurikiinteistön alueella.

Ennen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksentekoa (17.1.2024) sekä ajanjaksoa 1.3.-31.8.2023 koskevista että päätökseen vaikuttaneista ja johtaneista hajutiedoista suoritettiin kuuleminen siten, että toiminnanharjoittajaa kuultiin sikalan naapureiden suorittamista hajukirjanpidoista (YSL 89 § 4 mom.). Kuulemisen jälkeen valituksen tehneille sikalan naapurikiinteistöjen omistajille annettiin mahdollisuus esittää muistutuksia ja mielipiteitä (YSL 43 §) sikalan hajun leviämistä koskevasta hajumallinnuksesta.

Valituksen osalta tuodaan lisäksi esille, että valitustekstissä oleva viittaus hajukonsultin valintaprosessiin on normaalia käytäntöä viranomaistoiminnassa: viranomainen velvoittaa toiminnanharjoittajaa suorittamaan tarvittavat selvitykset kustannuksellaan ja viranomainen katsoo, että selvityksen laatijalla on riittävät referenssit työn tekemiseen. Valituksen valvontaa koskevassa liitteessä vanha kirjeenvaihto vuodelta 2019 on ajalta, jolloin asian käsittely oli kesken Vaasan hallinto-oikeudessa, joten sinä aikana ei muita asiaa koskevia päätöksiä ole tehty. Lisäksi todetaan, että teknisen lautakunnan lupajaoston 17.1.2024 esittelijänä on toiminut vs. ympäristöjohtaja eikä kaupungin ympäristötarkastaja, kuten valituksen perusteluissa on mainittu.

Lisätietoja: ympäristöjohtaja Hannu Friman, puh. 020 615 7900, hannu.friman(at)kouvola.fi, ympäristötarkastaja Ulla Rantanen, puh. 020 615 8085, ulla.rantanen2(at)kouvola.fi

Ympäristöjohtajan ehdotus:

Teknisen lautakunnan lupajaosto päättää antaa edellä esitetyn lausunnon Vaasan hallinto-oikeudelle valituksesta koskien [REDACTED] vaatimusta teknisen lautakunnan lupajaoston 17.1.2024 tekemän päätöksen kumoamiseksi ja asian palauttamiseksi lupajaostolle ja esittää, että valitus hylätään.

Teknisen lautakunnan lupajaoston päätös:

Teknisen lautakunnan lupajaosto hyväksyi päätösehdotuksen.
